IT-TRAGEDJA TA' MASADA

(Din is-sena, 1970, **jaħbat id-Dsatax-il Ċentinarju tal-Waqgħa ta' Ġeruslem u t-Tmiem tas-Saltna tal-Lhud ta' l-ART IMQADDSA. Għalhekk jaqbel li nfakkru din il-ġrajja ħemmija b'din il-kitba, għad li qasira, meħuda mill-ktieb imsemmi ĦRIEB IL-LHUD miktub minn wieħed Lhudi jismu Ġużeppi Flavju, li kellu hu nnifsu sehem kbir f'dik il-gwerra.)**

Kulħadd jaf, mill-kbar sa ż-żgħar, kemm kellhom jinħaqru l-Lhud minn dak in-nhar li ġiegħlu lil Ponzju Pilatu jsallab lil Ġesù, sal-lum. Jidher ċar li Alla sama' u laqa' dik il-għajta kiefra tagħhom lill-Ħakem Ruman, meta hu ried jeħilsu għax sabu bla ħtija, u beża' jsallabhulhom. Qalulu għalanija meta rawh beżgħan: "Tibżax, int! Il-ħtija ta' demmu taqa' fuqna u fuq uliedna!" U hekk sar!

L-ewwel daqqa sħiħa li taħom Alla kienet erbgħin sena wara l-ġrajja, jiġifieri fis-sena sebgħin, fid-9 ta' Awissu, meta s-suldati ta' Titu, bin Vespasjanu, waqqgħulhom is-swar u ħarqulhom it-Tempju, u għamlu ħerba mill-Belt il-Kbira tagħhom, ĠERUSALEM. Minn dak iż-żmien 'il hawn, kull fejn imorru jieħdu s-saħta magħhom; u la jiswielhom il-għerf, u la jiswewlhom il-flus. Ara kif fi żmienna wkoll, x'biża' hawn li ssir ħerba mid-dinja kollha, u qerda min-nies li fiha, jekk jaqbdu gwerra r-Russja u l-Amerika, *ħtija tagħhom*!

* * *

Il-ġrajja ta' kif saret il-Gwerra tar-Rumani mal-Lhud, bil-ħruq tat-Tempju u l-ħerba ta' Ġerusalem, min kien għaqli biżżejjed u rafa' l-kotba ta' dan il-qari, isibha fil-ħarġiet ta' April - Ġunju, faċċata 36, u ta' Lulju - Settembru, faċċata 67, tas-sena 1957, miktuba mill-Professur Mons. Pietru Pawl Saydon, B.Lit., D.D., Lic. S. Script.

Hawnhekk, mela, sa nġibu, maqlub bil-Malti, fil-qosor, dak li ħalla miktub Ġużeppi Flavju (1) fuq din il-ġrajja tal-biża'; naqbdu minn fejn ħalla l-Professur Saydon, wara l-waqgħa ta' Ġerusalem.

Dak iż-żmien, wara li miet il-Ġeneral Luċilju Battus, laħaq Prokuratur tal-Lhudija warajh Flavju Silva, u meta ra li l-pajjiż kollu kien imrażżan f'dik il-gwerra, u l-fortizzi kollha meħuda, minn barra fortizza waħda msemmija MASADA (għax iż-żewġ fortizzi l-oħra, il-*Herodium* u l-*Machaerus* kien ħadhom qabel miet Luċilju), ġabar flimkien is-sul-

---

(1) Ġużeppi Flavju kien Lhudi tal-Palestina, u twieled f'Ġerusalem fis-sena 37 jew 38 wara Kristu. Kien imnissel minn nies għonja u ta' skola kbira u hu ħareġ bħalhom. Fil-bidu tal-gwerra tal-Lhud mar-Rumani kien ġeneral tal-Galilin u lir-Rumani ħabbathom m'hux ftit u għamlilhom ħsarat kbar. Imma wara, billi meta ġie taħt idejhom ħallewh ħaj u żegħlu bih, qaleb magħhom. Ma' tul il-ġlied kollu baqa' mar-Rumani u xogħlu kien li jħajjar lin-nies ta' pajjiżu li ma jibqgħux jiġġieldu. Wara li ntemm il-ġlied ma' Ruma u hemm kiteb kemm il-ktieb, fosthom ktieb imsemmi: "Fuq il-Gwerra Lhudija". Dawn il-kotba kitibhom bil-lingwa tal-Palestina u mbagħad qalbuhomlu bil-Grieg. Kull ma kiteb fuq il-Gwerra tal-Lhud qisu kollu rah b'għajnejh, u jidher minn kliemu li jekk ma kienx fl-assedju ta' Masada, ċert li żarha u tkellem mal-ġeneral Flavju Silva, li rebaħha, u maż-żewġ nisa li baqgħu ħajjin u raw il-bidu tal-qtil. Miet f'Ruma qrib is-sena 100 W.K.

dati kollha Rumani li kienu mxerrdin u ġieb għadd kbir ta' lsiera Lhud għax-xogħol, u ħadhom biex jaqbduha. Masada kienet fortizza bil-bini ġewwa fiha, qisha belt żgħira, fuq għolja. Kienu jgħammru fiha 960 (disa' mija u sittin) ruħ, irġiel, nisa u tfal, li r-rajjes tagħhom kien raġel jismu Eli-Għażar. Din il-fortizza għall-ewwel kienet f'idejn ir-Rumani, imma fil-bidu tal-gwerra kienu ħatfuha l-Lhud, wara li ħabtu għal ftit suldati li kienu għassa fiha, u qatluhom b'taqriqa. Fis-sena 66 għaddiet minn idejn ir-rajjes tax-xewwiexa, imsemmi Ġuda l-Galili (2), li kien maqtul mill-egħdewwa tiegħu, Lhud bħalu, u ħadha Eli-Għâżar, rajjes is-Sikkinin (3) li kienu jgħidulhom hekk għax kien ikollhom sikkina, jew aħjar, xifa misnuna, moħbija fi ħżienhom, taħt il-ħwejjeġ, u jinfdu biha lil min jobgħoduh, ukoll ġo nofs in-nies, għal għarrieda, u ħadd ma jintebaħ min qatlu. Is-Sikkinin kellhom ukoll ġewwa din il-fortizza lin-nisa tagħhom u lil uliedhom, li kienu ħaduhom hemm biex ibegħduhom u jħarsuhom mill-gwerra.

Ġie mela l-ġeneral Flavju Silva u mexxa t-tajfa tas-suldati Rumani għal Masada biex jitqabad ma' Eli-Għâżar u s-Sikkinîn li kellu miegħu magħluqa f'dik il-belt żgħira. L-ewwel ma għamel dan il-ġeneral, qassam lis-suldati mad-dawra kollha tal-fortizza u għalaqha b'ħajt (il-ġebel u t-trab biex jinbena dan il-ħajt kienu jġorruh l-ilsiera Lhud li nqabdu mill-gwerra) biex ebda ħadd min-nies ta' ġewwa ma kien jista' jaħrab bla ma jinqabad mis-suldati li kienu qrib dak il-ħajt, jagħmlu l-għassa. Ukoll waqqaf it-tinda tiegħu fil-maqgħad li kien għażel, fil-ġenb, li minnu l-blata għolja li fuqha kienet mibnija l-fortizza kienet l-eqreb għall-iġbla ta' madwarha.

Dik in-naħa kienet ħaġa tqila li jinġieb l-ikel u l-meħtieġ għas-suldati, għax din il-fortizza kienet fix-xori, u bgħida wisq mill-ibliet imgħammra. L-ilma wkoll kellu jinġieb mill-bgħid, għax ma kien hemm ebda għajn ta' l-ilma fil-qrib, dik in-naħa. Dan ukoll kien jinġarr mill-ilsiera Lhud li nqabdu fil-gwerra. Għlhekk meta Flavju Silva hejja kollox u amar għal kulħadd dak li għandu jagħmel, ħaseb biex jibda t-taqbida. Imma mill-ewwel kien jidher li biex dik il-fortizza tittieħed kienu jinħtieġu żmien twil u taħbit kbir, għax kienet qawwija wisq, kif sa nfissru fuq fuq hawn taħt.

Il-blata jew għolja li fuqha kienet mibnija din il-fortizza kienet kbira ġmielha, u kienet għolja wisq (4), u l-ġnub tagħha kollha tal-blat, u weqfin, bħal irdum, li u la nies anqas bhejjem ma kienu jistgħu jitilgħu magħhom. It-tlugħ

(2) Dan Ġuda l-Galili jissemma wkoll fl-**Atti tal-Appostli** kap. V, vers 37.

(3) Ix-xafra li kien ikollhom dawn in-nies, bil-Grieg kienu jgħidulha **xifos** (bil-Malti **xifa**), u bil-Latin **sica**, għal hekk lil dawk in-nies kienu laqqmuhom **sicarii**. Hawn għal ħeffa semmejniehom **Sikkinîn**, minn **sikkina**.

(4) It-tul tal-wetgħa ta' fuq din il-għolja hu ta' 600 (sitt mitt) metru u l-wisa' tagħha minn 130 (mija u tletin) sa 240 (mitejn u erbgħin) metru. Il-għoli tagħha ftit iżjed jew ftit anqas minn 520 (ħames mija u għoxrin metru) Il-metru fih tul ta' qrib jarda u erba' pulzieri. Dawn il-qisien meħuda mill-kitba tal-Patri Injazju Mancini O F.M. li dehret fil-Qari "La Terra Santa", ħarġa ta' Marzu 1959. Dan il-Patri żar Masada dik is-sena u darha u kiteb fuqha.

tagħha kien b'tiġrib kbir, minn żewġ trejqiet weqfin u ħżiena bosta, trejqa fuq kull naħa, fejn il-blat kien l-anqas għoli, naħa li tħares lejn il-Baħar il-Mejjet, jiġifieri lejn ix-Xerq, minn fejn titla' x-xemx, u l-oħra n-naħa tal-Għarb, minn fejn ix-xemx tinżel; din ta' l-aħħar kienet l-aħjar trejqa. Il-mogħdija l-oħra, daqs kemm kienet imgħawġa u dejqa, kienu jgħidulha s-*'Serp'*, għax min igħaddi minnha kien ikollu wisq drabi jerġa' lura, billi jiltaqa' ma' liwjiet, daqqa qosra u daqqa twal, u b'taħbit kbir biex timxi 'l quddiem, għax drabi trid tmidd din is-sieq, u drabi trid tmidd is-sieq l-oħra; u jekk sieqek tiżloq u taqa' minn hemm fuq għal ġewwa l-ħondoq ta' taħt, il-mewt hemm għalik, għax il-ħondoq egħmiq wisq, u l-ħitan tal-blat wieqaf; hekk li saħansitra jekk tħares 'l isfel jaqtagħlek qalbek u jimlik bil-biża' [5].

Wara li ddum tiela qatigħ, fl-aħħar tilħaq il-quċċata. Hemm fuq tinsab witgħa kbira li fuqha Jonata l-Qassis kien bena l-fortizza u semmieha Masada, għax qabel dik il-għolqa kien jisimha *Ġebel Sebbeħ*. Wara żmien, meta laħaq sultan Erodi, lil din il-witgħa dawwarha b'sur tal-ġebel abjad [6], u matul dan issur bena 38 (tmienja u tletin) borġ. In-naħa ta' ġewwa, mas-sur, bena għadd ta' djar żgħar u n-nofs talwetgħa ħallih battal, billi kien miksi b'ħamrija ħamra u tajba wisq għaż-żriegħ, hekk li n-nies li kienu jgħixu hemm ġewwa, kien jista' jkollhom il-ħaxix fix-xitwa u l-frott fis-sajf, x'jieklu s-sena kollha, mingħajr ma jinżlu minn hemm. Barra mid-djar, Erodi kien bena wkoll Dejr, bħal *palazz*, mis-sur 'il ġewwa, li għammru b'kull ma kien meħtieġ u żejnu bi ġmiel kbir. Hemm fuq ukoll ħaffer għadd ta' bjar filblat [7] biex jimtlew bl-ilma fix-xitwa u n-nies ta' hemm fuq ikollhom x'jixorbu u biex jinħaslu s-sena kollha.

Għamel ukoll imħażen kbar għallikel, fejn jinżamm il-qamħ biex jagħmlu l-ħobż, u ż-żrieragħ l-oħra, bħal ful u piżelli u fażola u għats. Għamel ukoll imħażen fejn jista' jinħażen il-frott imqadded, bħal tin, tamar u żbib; u ħofor filblat qawwi, bħal bjar żgħar, fejn jintrafa' ż-żejt u l-inbid. Hekk li meta Eli-Għasâr ħa taħt idejh din il-blejta, sabha mgħammra b'kull xorta ta' ġid. U billi hemm fuq l arja bierda u safja, għax dik il-blata għolja u qiegħda f'naħa xôrija, l-ikel iżomm tajjeb għal snin kbar, għax ma jmiss miegħu ebda xorta ta' tinġis. Barra minn dan kien hemm ukoll kotra kbira ta' armi tal-gwerra, li Erodi kien refa' hemm fuq għalli jista' jinqala' jekk qatt xi darba jinħtieġhom hu.

Wara li l-ġeneral Silva hejja kollox biex ħadd min-nies ta' ġewwa l-fortizza ma jkun jista' jaħrab, be-

(5) Fis-sena 1955 meta l-Lhud kienu qegħdin jagħmlu xi taħfir f'Masada żagħżugħ Lhudi fettillu jitla' fuq din il-għolja minn naħa oħra. Żelaq u waqa' ġewwa l-ħondoq u ħadd ma sata' jinżel għalih. Kellhom iġibu helikopter li tellgħu minn hemm mejjet u mfarrak daqs kemm ħabat ma' xfura ta' blat hu u jitgerbeb.

(6) Dan is-sur għad baqa' weqfin xi biċċiet minnu. Kien għoli 6 metri u wiesa' 4. Qiesu, meta żar Masada, Patri Mancini.

(7) Fit-wetgħa ta' fuq il-għolja għadhom jidhru 12-il bir, kull bir jasa' minn 2544 (elfejn, ħames mija u erbgħa u erbgħin) sa 4220 (erbat elef mitejn u għoxrin) metru kubu ta' ilma.

da jaħseb biex jaħbat għall-fortizza nfisha. L-ewwelnett ried jimla' sehem mill-ħondoq li kien hemm bejn il-fortizza u l-iġbla jew għoljiet ta' madwarha, biex fuq dak il-mili jtalla' l-makni għall-ħbit, bħal dawk li kellu Titu meta ħabat u rebaħ lil Ġerusalem. Imma ma sabx ħlief naħa waħda fejn sata' jtalla' s-sies; kienet blata wiesa, u għolja wkoll, in-naħa tal-Għarb, imma xi tletin minkeb ([8]) aktar baxxa mill-bqija. Għalhekk qabbad lis-suldati jġiegħlu lill-ilsiera jġorru t-trab u l-ħaġar biex jimtela' dak il-ħondoq. Hekk għamlu: l-ilsiera jġibu t-trab u l-ħaġar u s-suldati jixħtu fil-ħondoq, sa ma l-ħondoq imtela' u tala' s-sies. Fuq dan is-sies is-suldati tellgħu torri, li kien tal-egħwied minn ġewwa u miksi bil-ħadid minn barra, u msaħħaħ bil-ħadid minn ġewwa wkoll, u minn fuqu bdew iwaddbu l-vleġeġ u l-ġebel, hekk li ġiegħlu lin-nies ta' ġewwa l-fortizza jerġgħu lura.

Meta ra dan, il-ġeneral amar ukoll li jinġieb il-kibx tal-bronz ([9]) u jibdew jagħtu bih fuq is-sur biex iġarrfu l-ġebel u jiftħu fetħa fih u jidħlu ġewwa. Il-ħsieb tar-Rumani seħħ, għax il-biċċa tas-sur ġarrfuha, imma l-Lhud ta' ġewwa malajr ħasbu x'kellhom jagħmlu, u bnew sur ieħor quddiem dik il-fetħa; mhux sur tal-ħaġar, imma taz-zkuk u l-egħwied imsallba, mirdum min-naħa ta' barra biż-żrar u l-ħamrija, biex meta r-Rumani jħabbtu fuqu b'ras il-kibx, ir-ras tidħol fil-ħamrija u s-sur ma jaqax. Imma l-ġeneral Ruman ħaseb għal dan ukoll, u qabbad lis-suldati jixħtu fuq dak is-sur għadd ta' torċi mixgħula, li laħqu l-egħwied u s-sur ħa n-nar u saret ħuġġieġa kbira. Ir-riħ għall-ewwel kien għal wiċċ ir-Rumani u beda jwaddab id-dħaħen u n-nar għal fuqhom, u bdew jibżgħu li t-torri tal-egħwied li kellhom, għalkemm miksi bil-ħadid, fl-aħħar jieħu n-nar. Imma f'daqqa waħda r-riħ dar għan-naħa tal-Lhud u s-sur tagħhom billi kien tal-egħwied qabad ħuġġieġa waħda, minn tarf sa tarf. Meta raw dan ir-Rumani, ferħanin, marru jistrieħu u ħallew il-bqija tat-taqbida għall-għada, u billi kien filgħaxija u beda jidlam, żiedu l-għases mad-dawra tal-għolja, biex matul il-lejl, ebda Lhudi minn ta' ġewwa l-fortizza ma jkun jista' jaħrab għal barra, fid-dlam.

Iżda lil Eli-Għâżar, rajjes is-Sikkinîn, ebda ħjiel ma għaddielu minn moħħu li jaħrab, u anqas lil ebda wieħed minn dawk li kienu magħluqin ġewwa miegħu ma kien iħallih jaħrab, kieku ried!

Imma meta Eli-Għâżar ra s-sur tal-egħwied tiegħu maħruq, u fehem li ma seta' jagħmel ebda ħaġa oħra biex jeħles mir-Rumani, beda jġib quddiem għajnejh x'kienu sa jagħmlu, lilu u lir-rġiel li kellu miegħu, u lin-nisa tagħhom u lil uliedhom, jekk jaqgħu taħt idejhom ħajjin. Għalhekk ħaseb li kien ikun wisq aħjar li kieku qabel ma jilħqu jidħlu r-Rumani, jinqatlu huma b'idejhom, kollha! (*jissokta*)

LURETU CUTAJAR.

(8) Il-minkeb Lhudi kien ikun twil pied u disa' pulzieri (1 foot 9 inches).

(9) Il-kibx (li bil-Malti ħażin ta' dażżmien igħidulu muntun) tal-gwerra kien ikun zokk ta' siġra, twil u oħxon u tqil, li f'tarf minn trufu jkollu mwaħħla ras ta' kibx tal-bronż. Kien ikun imdendel bħal bandla, u s-suldati jxejjruh għal darba tnejn tlieta biex jieħu t-tul, u mbagħad iħabbtu dik ir-ras tal-kibx mas-sur b'saħħa kbira. Fejn tolqot, il-ġebel jitkisser, u wara ftit il-biċċa l-maħbuta taqa' u s-sur jinfetaħ. Minn dik il-fetħa jaqbżu għal ġewwa l-belt is-suldati bis-sjuf f'idejhom, u joqtlu lil kull min isibu quddiemhom, ikun min ikun.

REQUIESCANT IN PACE

Nixtiequ li l-imseħbin tagħna jitolbu għar-ruħ għażiża ta' dawn li ġejjin, li telqu minn din id-dinja qabilna, u li nieshom jixtiquna niftakru fihom fit-talb tagħna.

VALLETTA (Ġiżwiti) — Maria Vella, Ġużeppi, Annunzjata, Mikiel u Suor Stella Muscat, Rikardu, Pawlu u Mary Triganza; Evaristu, Adelgisa, Titu, Jolanda u Iomene Castaldi Fenech.

VALLETTA (Erwieħ) — Ġużeppi u Ġulju Borg; Luigi Scicluna; Pawla Attard; Familja Attard; Familja Scicluna; Ġovanni Farrugia; Tereża u Salvatore Muscat; Katerina u Victor Berello.

FURJANA — Glorjosa Mifsud; Franġisku u Katerina Adami; Filomena u Ġużeppi Floriani; Amabile u Salvatore Agius; Irene, Alice u Ġużeppina Azzopardi; Alice, Nelly u Fredu Aquilina; Publiju u Gejtanu Salomone.

MSIDA — Annunzjata, Ġużeppina u Salvatore Cachia; Alessju u Alfredu Mifsud; Remiġju u Ġuditta Buhagiar; M'Anna, Alba Marija Cordina; Concetta u Emmanuela Sammut.

ĦAMRUN (San Franġisk) — Cettina, Emmanuela u l-familja Schembri; Antonio u Ġużeppina Bartoli; Karmela Vassallo; Nerina Mercieca; Carmelo Ciscaldi; M'Anna u Ġużeppi Grima.

PIETA' — Emmanuela, Lawrenza, Angela, Victor, Pawlu Piscopo; Vincenzo Cilia; Ġużeppi u Dolores Dimech; Familja Buhagiar.

GZIRA — Carmela Cassar; Giovanna Bonnici; Duminku Muscat, Carmela u Vincenzo Tonna; Ġorġ u Ġużeppi Zammit; Virginia, Duminku u Toni Borg.

SLIEMA — Alfred Farrugia, Ġuża Sultana; Mikiel u Giovanna Micallef; Giovanna Attard; Stella Burlò; Veronica Buhagiar; Ester Demanuele; Filomena Bennetti; Serafina Degiorgio; Angiolina DiStefano; Crocefissa DeCarlo; Cherubina Stellini.

BIRKIRKARA — Carmel u Carmela Mifsud; Carmelo Cardona; Giovanni Ciarlò; Emmanuela DeGiovanni; Filippa Buhagiar; Lorenza Desira; Salvatore Desira.

ĦAL GĦARGĦUR — Salvatore Camilleri; Bertu u Marija Tonna; Carmelo u John Cuschieri; Pietro, Doris, Grazia, Katerina u M'Anna Sant Micallef; Gejtana Damato; Ġużeppi, Carmelo u M'Anna Zammit; Carmelo u Kalċedonja Bartolo; Marija Teresa Dicidomini.

BORMLA — Emmanuela, Concetta, Felicia, Gużeppi, Tomasu u Carmela Pullicino; Salvatore, Concetta Mercieca; Carmen u Leli Balzan; Ġużeppi Tonna; Giorgina Borg; Willy, Rosaria u Ġużeppi Gulia; Adeodata Schembri; Carmela Dimitri; Lorenzo Camilleri; Samwel Delceppo; Familja Xuereb.

BIRGU — Giovanni, Marija, Ġużeppi, Norenzo, Nina u Samuel Cachia; Alfred, Henry, Ronald Longhurst; Ġużeppi Cmilleri

L-ISLA (San Filippu) — M'Anna, Emmanuela, Concetta, Mary u Alipio Cordina; Polly, Rita, Doris u Ġużeppina Frendo; Katerina, Leonarda, Alice u Nelly Buhagiar; Salvu Buttigieg

QRENDI — Salvino, Mikiel u Luigi Grima; Lourdes u Maria Gri-

ma; Eleonora, Ester u Gejtanu Azzopardi; Lourdes, Katerina u Ġużeppi Buttigieg; Assuero u Luigi Buhagiar.

ZEJTUN — Stella Camilleri; Dun Fat. Camilleri; M'Angela Camilleri; Ġuża Sinagra; Katerina Saliba; Grazja Vella; Vincenzo u Fidele Tabone; Ġużeppina Ciancio; Filomena Buhagiar; Agostina Micallef; Ester Saliba; Guditta Beleli; Assunta Cuschieri; Katerina Demanuele; Concetta Saliba; Giovanna Micallef.

SIĠĠIEWI — Ġużeppi Cachia, Maria Spiteri; Giovanni, Salvatore u Baskal Spiteri; Katerina Demanuele; Giovanna, Giuditta, Filomena u Salvina DiStefano; Ġużeppa, Emmanuela u Annunzjata Ciarlò; Nicolinha, Sebastiana u Ġorġ DeGiovanni; Valentina, Salvatore u Gejtanu Benedetti; Mansueto, Tomaro u Remigio Galea.

NAXXAR — Michelina, Salvatore u Ġużeppi Ellul; Baldassare Vinċenti, Ġużeppina Sciberras; Angiolina Ciancio; Katerina Binetti; Salvatore Cordina.

ĦAŻ-ŻEBBUĠ — Carmela u Filippo Vella; Salvina, Giovanna u Benedetta Sciberras; Antonio, Alessio, Nicola, Nicolina, Filippo u Carmelo Cordina; Giovanna Ciarlo; Ġuża Vella.

RABAT (Ta' Ġieżu) — Ġużi, Rosina, Ġużeppa, Alessandro, Marija, Carmela u Giovanna Gauci; Pawlu u Mikiel Galea; Carmela u Ġużeppi Tanti; Ġanni, M'Anna, Ġuża u Pawla Said; Anthony Ellul; Grazia Tanti; Ġuża, Katerina u Ġanna Azzopardi; Ġużeppa, Carmelo, Antonia, Vincenzo, Lieni, Salvatore, Ġuża u Rev. Carmelo Busuttil; Familja Muscat u Micallef.

KERĊEM — GĦAWDEX — Vittoria DeBrincat; Regina Grech; Ġużeppi, Salvatore u Mikele Catania; Elena, Alfonsa, Margerita u Ġużeppina Brincat; Samuel, Alessio, Ġorġa u Pasqualina Camilleri; Antonia, Rita, Concettina u Ġużeppi Magro; Annunzjata, Ġużeppina, Margerita, Serafina, Dionisia, Sofia, Gejtana u Emmanuela Agius.

Min-naħa tagħna niżguraw lil qrabathom li l-erwieħ ta' dawn il-mejtin għeżież ikollhom dejjem sehem millquddies li jitqaddes fuq il-Qabar ta' Kristu.